

Слободан Милачич, „От ерата на идеологията към ерата на политиката“, Издателство на НБУ, превод Марта Методиева, 2013

Новата книга на Милачич е добре изградена мозайка от размисли на автора за правото, политиката и културата и взаимните им ефекти в процеса на демократизация в посткомунистическите държави. Това е една многослойна работа, която също е толкова интересна за конституционалисти, политически учени и други специалисти по социални науки.

В тази книга се наблюдават поне три стълба. Първият съдържа подробен анализ на процеса на демократичен преход в посткомунистическите страни. Втората, критика, насочена към многобройните политици и анализатори, които ръководени от консенсусните посткомунистическа еуфория (стр. 53) анализират демократичния преход в Изтока по еднакъв начин, повърхностен, не-исторически, сякаш не е въпрос на сложен, отворен и дълъг процес, а е създаден априори модел. "Посткомунизма" не се анализира като отворен процес на промяна, а като завършен преход (стр. 67). Третият стълб включва търсене на отговор на въпроса каква е целта на една демократична правна държава (l'État de droit, pour quoi faire?). Милачич не само обсъжда проблемите на развитието на демократичната правна държава (Rechtsstaat) в посткомунистическите общества, а също така той се занимава с отношенията на демокрацията и свободата като цяло. А демократичната правна държава е сложна и динамична амалгама от правни, политически и културни съзнания, а не универсално и статично създание, в което един от гореспоменатите елементи преобладава над другите. Правната и либерална демокрация има "брак на расизма" (брак на причина, която обединява свободата и равенството, правото и политиката, гражданите и държавата (Въведение, стр. xvii). "Правната

държава гарантира свободите и упражняването им. Демокрацията ѝ дава не само душа, но и съдържание. И накрая, колко несправедлива би била свободата без равенство и доколко би било мрачното равенство без свобода?"(стр. xvii).

Книгата е съставена от въведение, в което се обсъждат съставните елементи на демократична правна държава и три глави. Първата има заглавието Епистемологически въпроси - необходимо завръщане към историята (Въпроси на епистемологията - отстъпление от историята), с.3-119; втората: Въпроси за режима - правен, политически и културно търсене на синхронизирано обяснение артикулация (Le juridique, le politique et le culturelle à la recherche d'articulation synchronisée), с. 121-289, и третата: Въпроси за държавата - фрагментация на държавите след това разцепване на системата (Questions sur l'État - la fragmentation des états après la dislocation du système), с. 293-462.

Развитието и запазването на демократична правна държава е сложен процес, който е непрекъснат и никога не е завършен, като има своя превратности. Този процес започва с радикално разпадане с авторитарното минало и създаването на институционална рамка на една нова система. Това е първата фаза, последвана от големи очаквания и вяра в универсалните ценности, като разделение на властта и човешки права. Обаче, тя винаги се характеризира с намален оптимизъм, който възниква с първите сериозни трудности с изграждането на плуралистичната демокрация. Бързо става ясно, че не е достатъчно просто да "наследим" и Конституцията от чужбина (като Френската от петата република от 1958 г., където гъвкавостта на системата е била много привлекателно за посткомунистическите страни), да създадем "демократични" институции и да се провъзгласят принципите на свободната икономика. Необходимо е да се създаде демократична политическа култура, като по тази причина